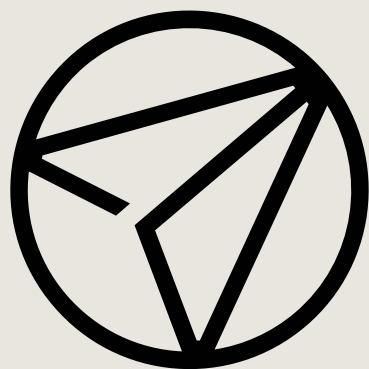

AFRY

ÅF PÖYRY

Finest Bay Area -tunnelihanke Suomen ja Viron välisen kahdenvälisen YVA-sopimuksen näkökulmasta

YVA-PÄIVÄT 18.3.2021

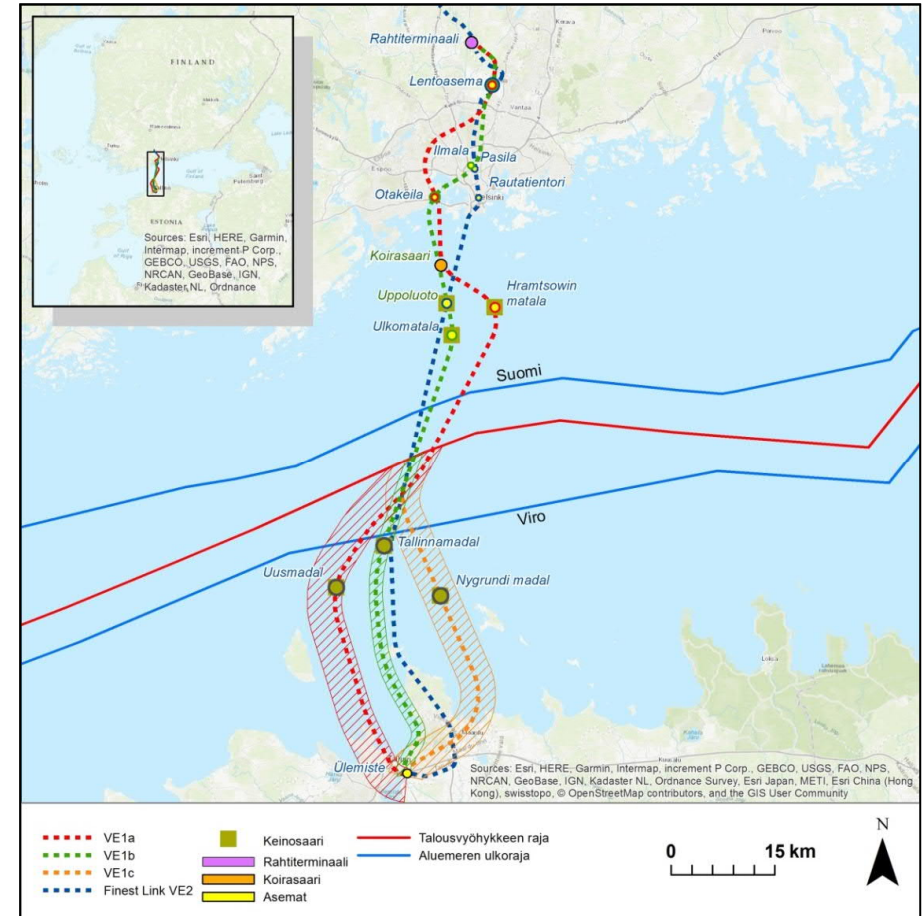
KAROLIINA JAATINEN
AFRY FINLAND OY

PETER VESTERBACKA
FINEST BAY AREA DEVELOPMENT OY

MIKÄ ON FINEST BAY AREA –PROJEKTI?

”Lentoasemalta lentoasemalle kestävästi ja nopeasti”

- Merenalainen rautatietunnelihanke Suomen ja Viron välillä
- Hankkeesta vastaa Finest Bay Area Development Oy
- Yhteysviranomais: Uudenmaan ELY-keskus ja kansainvälisen kuulemisen osalta ympäristöministeriö
- YVA-konsultti: AFRY Finland Oy
- Tekninen konsortio: AFRY, A-insinöörit Oy ja Fira Oy. Lisäksi mukana on lukuisia alikonsultteja.
- Virossa lainopillinen kumppani Sorainen Oy
- Konsortion suunnittelutyö on alkanut keväällä 2018.

HANKKEEN TILANNEKATSAUS

YVA-menettely

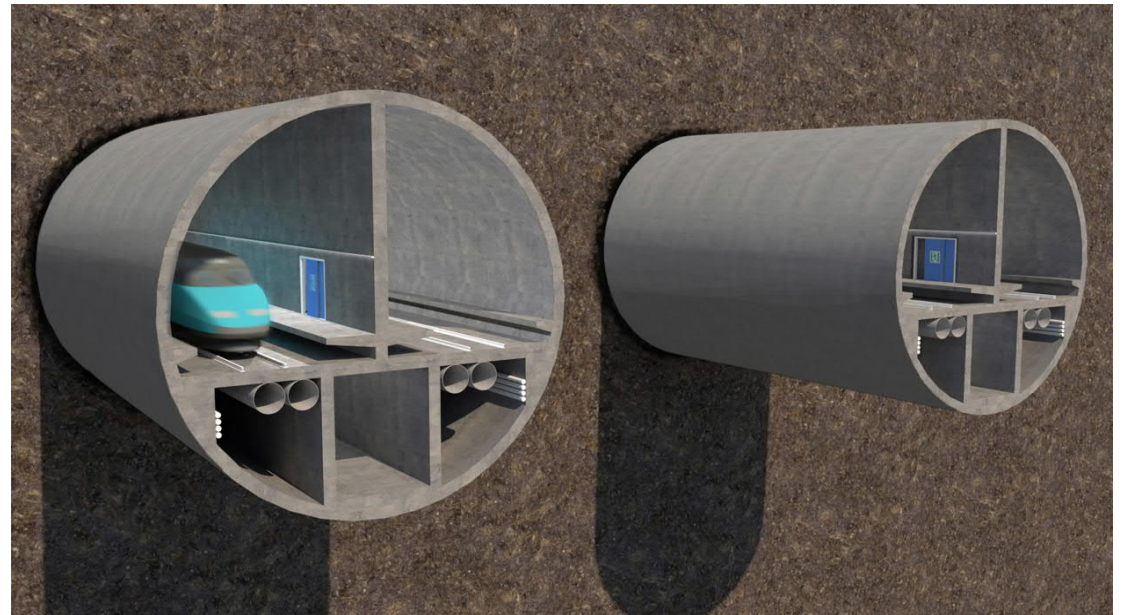
- YVA-ohjelman lausunnot saatiin Suomessa kesäkuussa 2019
 - Sisälsi kansainvälisen kuulemisen
- YVA-selostusvaiheeseen siirrytään tavoitteellisesti vuoden 2021 aikana
- Virossa YVA-ohjelma valmisteilla
- Yleisötilaisuuksia säännöllisesti (Facebookissa Finest Bay Area- project)
- YVAN jälkeen mm. luvitus, ratalain mukaiset menettelyt, kaavoitus
- 2020-2021: Hankkeen toimintaedellytysten edistäminen monella rintamalla: MoU-aiesopimusneuvottelut, kaavoitus ja maankäyttö, tekninen suunnittelu

HANKKEEN ERITYISPIIRTEET

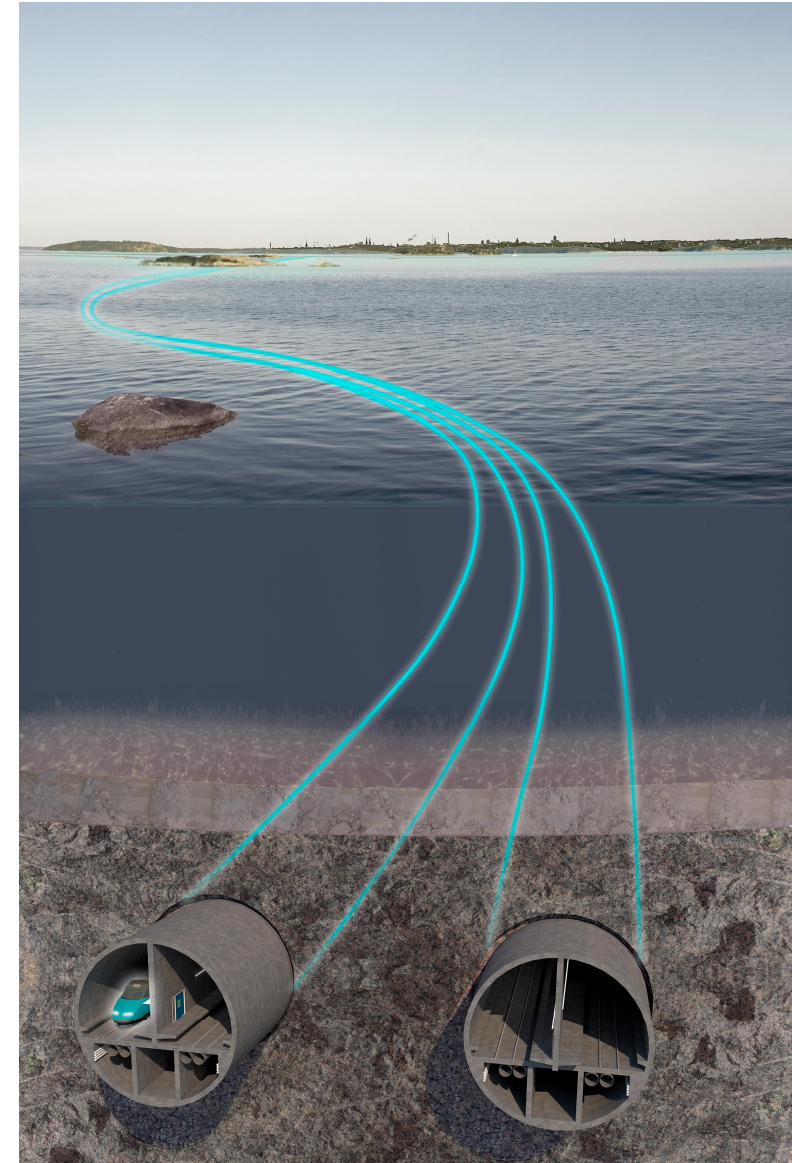
Yksityinen tunneliyhtiö

- Hankkeesta vastaa yksityinen yhtiö
- Yksityinen rata? Suomen ratalain soveltaminen?
- Hankkeen rahoitusta haetaan yksityisiltä rahoittajilta
- Hankkeessa suunnitellaan keinosarta sekä Suomeen että Viroon
- Suomen puolen saareen suunnitellaan kiinteistörakentamista
- Hankkeen kannattavuuslaskelmat pohjautuvat vahvasti asemanseutujen sekä keinosaaressa mahdollistamaan kiinteistökehitykseen

Hankkeen kv-ulottuvuus

- Merenalainen rautatietunneli mahdollistaa junaliikenteen Suomen ja Viron välillä.
- Hankkeessa noudatetaan kahta kansainvälistä päämenettelyä:
 - Espoon sopimusta valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista
 - Suomen ja Viron välistä kahdenvälistä sopimusta valtion rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista
- Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarve perustuu Suomessa lakiin ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017, "YVA-laki").
- Virossa arvioinnin tarve perustuu ympäristövaikutusten arvioinnista ja ympäristöjärjestelmästä annettuun lakiin (RT I 2005, 15, 87).
 - Molempien maiden kansalaisilla mahdollisuus osallistua sekä omassa maassa tehtävään YVA-menettelyyn että esittää mielipiteensä toisen valtion YVA-menettelyssä osana kansainvälistä kuulemistä.
- YVA-direktiivi: YVA-menettelyä ei saa pilkkoa osiin

Suomen ja Viron välinen YVA-sopimus – laillinen tausta

- Sopimus on tehty 21.2.2002 kahdenkeskisen yhteistyön tehostamiseksi ympäristövaikutusten arvioinnissa (SopS 51/2002, tullut voimaan 6.6.2002 sekä asetus 51/2002, tullut voimaan 31.5.2002)
- Suomen ja Viron välisen YVA-sopimuksen velvoitteet hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista vastaavat pitkälti Espoon sopimusta.
- Sopimuksessa on sovittu ympäristövaikutusten arviointikomission perustamisesta. Kumpikin osapuoli on nimennyt komissioon kuusi jäsentä.
- Sekä Suomen että Viron puolelta komission puheenjohtajina toimivat maiden ympäristöministeriöiden edustajat ja jäseninä edustajat alueellisista ympäristöviranomaisista. Komissio kokoontuu vähintään kerran vuodessa.
- Komissiolla on neuvonantajan rooli, ja se toimii ennen kaikkea tietojen vaihtamiseksi sekä riitojen ratkaisemiseksi.
- Sopimuksen artiklan 14 nojalla sopimusosapuolien toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia yhteisen ympäristövaikutusten arvioinnin suorittamisesta kansallisen lainsäädäntönsä puitteissa.

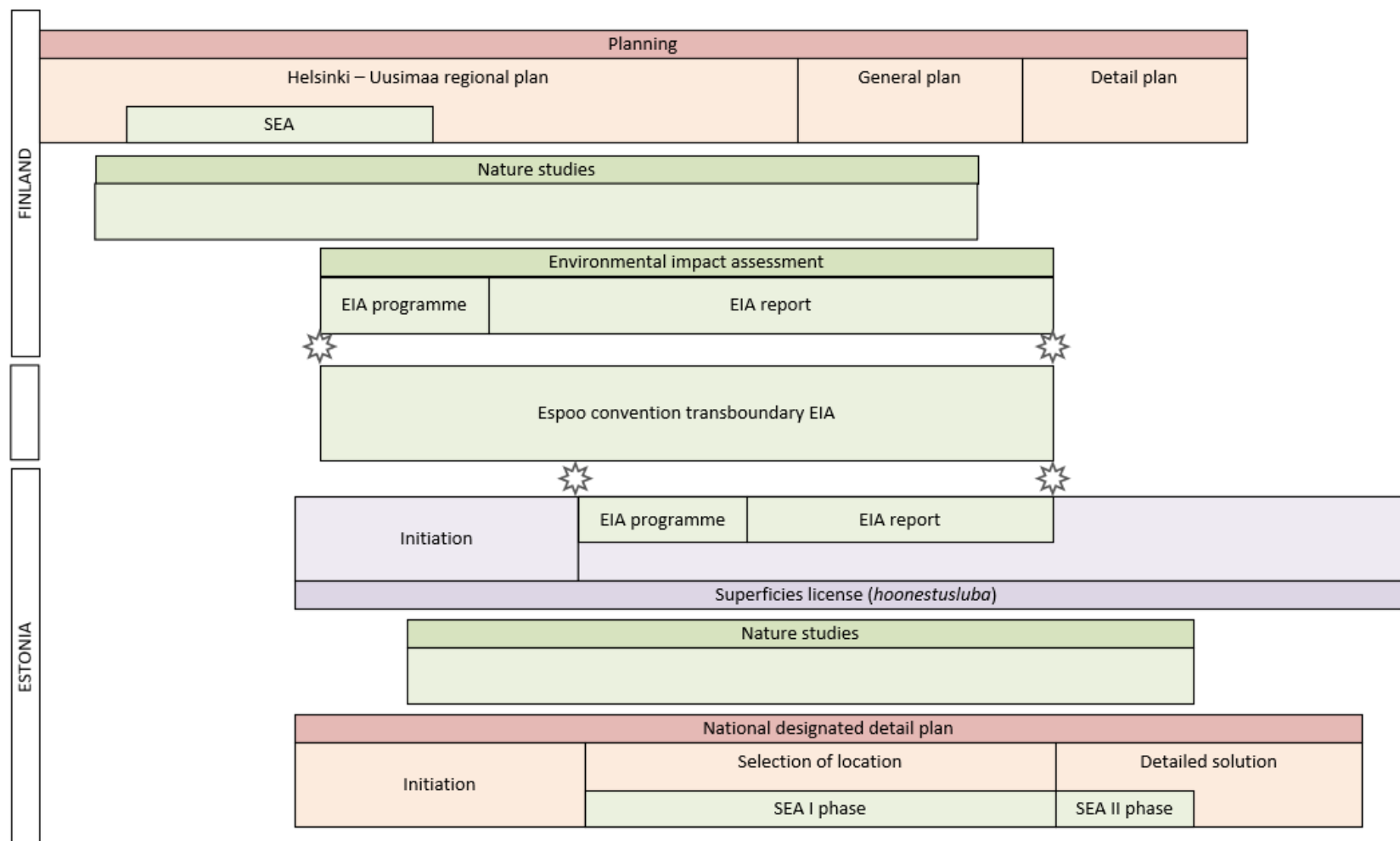
Suomen ja Viron välinen YVA-sopimus – Finest Bay Area -hanke

- Finest Bay Area -tunnelihankkeessa tuotetaan erilliset asiakirjat Suomessa ja Virossa, joissa arvioidaan rajat ylittävät vaikutukset molempien maiden osalta.
- Ympäristövaikutusten arviointityötä on kuitenkin tarkoitus tehdä mahdollisuuksien mukaan osin samanaikaisesti ja yhteistyössä molempien maiden YVA-asiantuntijoiden kesken.
- Suomen ja Viron yhteinen ympäristövaikutusten arviointikomissio päätti elokuussa 2018 perustaa Finest Bay Area -tunnelihanketta koskien oman työryhmän, nk. Ad hoc -työryhmän, tietojen vaihtamista sekä hankkeen kansainvälisen menettelyn valvomista ja seuraamista varten.
- Työryhmä on kokoontunut kahdeksan kertaa vuosina 2018-2019.
- Kokoonpano: kansalliset ja alueelliset ympäristö-, liikenne- ja aluesuunnitteluviranomaiset
- Hankkeesta vastaava on kutsuttu osaan kokouksista mukaan esittämään näkemyksensä Suomen ja Viron menettelyiden yhteensovittamisesta
- Yhteensovittamiseen ei ole yhtä yksiselitteistä ohjetta

Suomen ja Viron välinen YVA-sopimus – Finest Bay Area -hanke

- Suomen ja Viron lainsäädännölliset erot
 - Pääsääntöisesti YVA-menettely ei ole oma itsenäinen menettelynsä Virossa, vaan kulkee jonkun muun menettelyn alla kuten kaavoituksen tai vesi- tai ympäristöluvan.
 - Vuonna 2020 annettiin mahdollisuus toteuttaa YVA omana prosessinaan.
 - Kaavoituksen osalta Virossa vaaditaan Suomen ja Viron välisen tunnelihankkeen osalta sovellettavan valtion erityiskaavamenettelyä "riigi eriplaneering" (NDSP National Designated Spatial Plan)
 - NDSP menettely on valtiovetoinen ja sen vireillepanosta päättää Viron hallitus
 - Valtio valitsee mm. julkisen kilpailutuksen kautta kaavakonsultin ja hanketta voi lähteä kehittämään lopulta myös muu taho kuin hankkeen alun perin alulle paneva yritys
 - NDSP menettelyn alla kulkeva strateginen YVA eroaa Suomen strategisesta yva-menettelystä> strategisen YVAN yhteensovittaminen Suomen hanke YVAN kanssa haastavaa
 - Strateginen YVA käsitetään hiukan eri tavalla Suomessa ja Virossa:
 - Suomessa se on yleistasoinen ja tuottaa tietoa lähinnä Espoon sopimuksen alaiseen strategiseen päätöksentekoon kuten maankäyttöön ja kaavoitukseen
 - Virossa lähtökohtaisesti se on yleistasoinen, mutta suuntaus on menossa siihen, että vaaditaan hyvin yksityiskohtaista tarkastelua
 - Huomioitava myös, ettei yksikään NDSAP menettely ole Virossa vielä päässyt maaliin

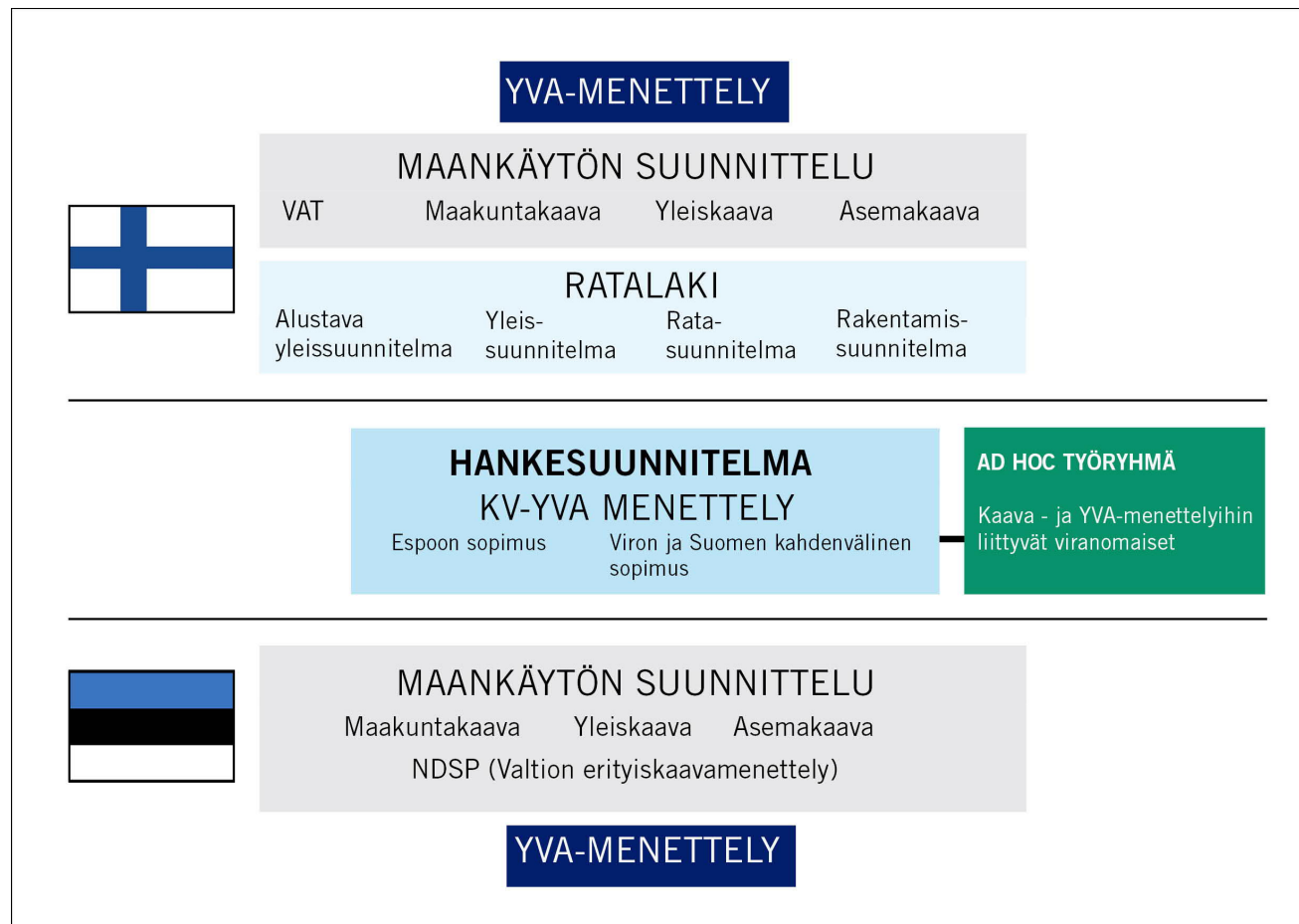
Suomen ja Viron menettelyiden yhteensovittamisen mahdollisuudet

★ EIA Espoo convention transboundary notifications

Suomen ja Viron menettelyiden yhteensovittamisen mahdollisuudet

Hankesuunnittelu – ratasuunnittelu – YVA – kaavoitus

Suomen ja Viron menettelyiden yhteensovittamisen mahdollisuudet

- Viron YVA-lainsäädäntö muuttui vuoden 2020 lopussa siten, että pykälän 26 § mukaan hankkeesta vastaava voi panna vireille hanke YVAn omana erillisenä menettelynään
- YVA-menettely kulkee nyt itsenäisenä prosessinaan – toistaiseksi
- Vireillä on uusi lakimuutos, jolla edellä mainittu muutos pyritään kumoamaan

Suomen ja Viron menettelyiden yhteensovittamisen mahdollisuudet

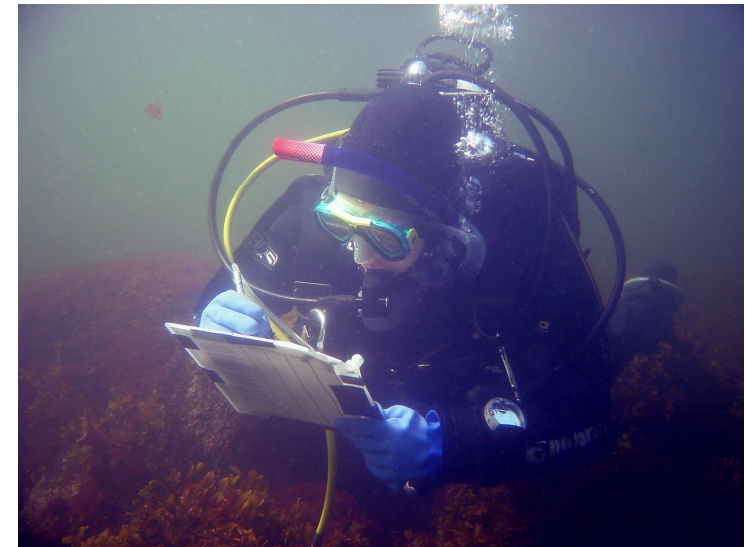
Hanke YVAN hyviä puolia:

- Hankkeesta vastaava voi valita saman konsultin sekä Suomen että Viron menettelyiden toteuttajaksi
 - Kokonaiskuvan hahmottaminen ja yhteisvaikutusten arviointi kootusti
 - Riittävän paikallistuntemuksen saaminen tiimiin
- YVA-asiakirjojen yhtenevyys, mm. otsikkotasot ja tarkasteltavat vaikutukset
- Hankkeesta vastaavalla ja valtiolla on selkeät eri roolit molemmissa maissa (vrt NDSP valtiollinen menettely Virossa)
- Selkeämpi tiedotus sidosryhmille, kun menettelyt ovat yhtenevät molemmissa maissa
- Hanke YVAN tiedot voidaan jakaa myöhemmin alkavan kaavoituksen käyttöön

Suomen ja Viron välinen YVA-sopimus - Haasteet

- Erot maiden välisessä lainsäädännössä
- Hyvät käytännöt melko vähäisiä, jokainen hanketyyppi on erilainen
- Ad hoc ryhmän toimivuus, tiedonsaanti ja hankkeesta vastaavan näkemyksen kuuleminen
- Päätöksenteon jäykkyys johtuen Viron lainsäädännöstä > vaaditaan valtiollinen päätös
- YVA-menettelyn tulisi alkaa aikaisimmassa mahdollisessa vaiheessa > Estääkö byrokratia sidosryhmien tiedonsaannin?
- Ad hoc ryhmä kokoontui 8 kertaa > Mitä ratkaistiin? Saatiinko riittävästi ohjausta?

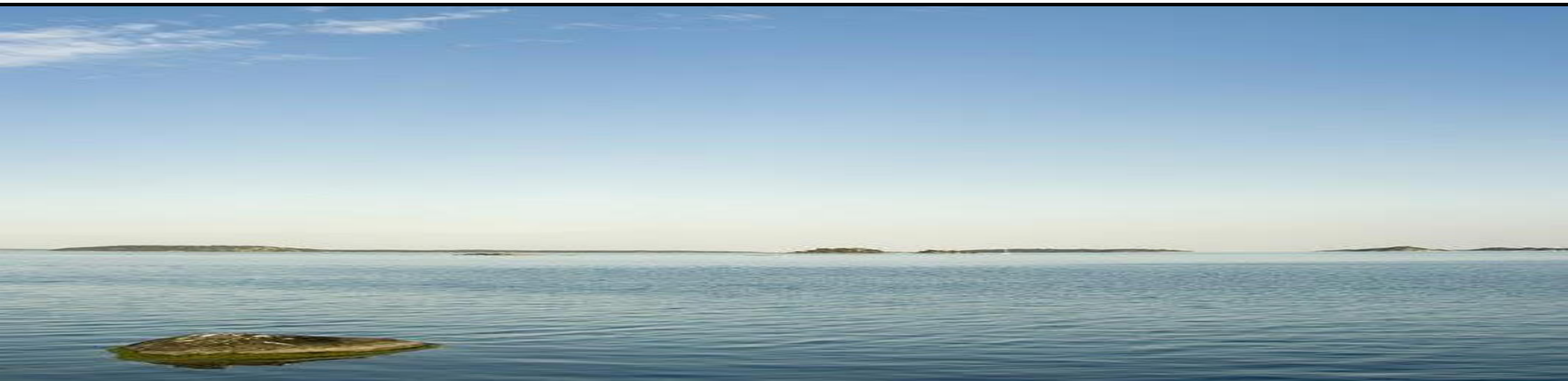
Kuvat: Kala- ja vesitutkimus Oy, AFRY.

Kehittämisehdotukset

- Joustavuus päätöksenteossa sopimuksen raameissa
- Hankkeesta vastaavan näkemyksen huomioiminen ja selkeä ohjaus
- Tavoitteena tulisi olla mahdollistaa ja ohjata menettelyä > saada YVA alulle mahdollisimman aikaisin, jotta tiedonsaanti taataan

Halleja Helsingin merialueella.
13.4.2019 © AFRY

Making Future